Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВО

Випуск 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

КУЗНЄЦОВА Наталія Семенівна, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (***головний редактор***);

ГРИНЯК Андрій Богданович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, заступник директора Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України з наукової роботи, академік-секретар відділення цивільно-правових наук Національної академії правових наук України (***заступник головного редактора***);

БОДЮЛ Євген Миколайович, кандидат юридичних наук, доцент, учений секретар Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України (***відповідальний секретар редакційної колегії***);

АТАМАНЧУК Наталія Іванівна, доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

БОРДЕНЮК Василь Іванович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник відділу публічно-правових досліджень Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

ВЕЛИКАНОВА Марина Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу приватноправових досліджень Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

ДУРНОВ Євген Сергійович, доктор юридичних наук, професор, перший заступник директора Департаменту персоналу Міністерства внутрішніх справ України, полковник поліції;

КАРАГУСОВ Фархад Сергійович, доктор юридичних наук, професор Інституту приватного права Каспійського університету (Алмати, Республіка Казахстан);

КОЛОДІЙ Анатолій Миколайович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член-кореспондент Національної академії правових наук України, головний науковий співробітник відділу відділу дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

КОПИЛЕНКО Олександр Любимович, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії наук України, академік Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, народний депутат України;

КОСТЮЧЕНКО Олена Євгенівна, доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

КОТ Олексій Олександрович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, директор Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

КРАСИЦЬКА Лариса Василівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

КУЗНЕЦОВ Віталій Володимирович, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

КУПІНА Людмила Францівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу публічно-правових досліджень Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

МІЛОВСЬКА Надія Василівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

МОНАЄНКО Антон Олексійович, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

НАЗАРОВ Іван Володимирович, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

НОСІК Володимир Васильович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, академік-секретар відділення екологічного, господарського та аграрного права Національної академії правових наук України;

ПЕТРИШИН Олександр Віталійович, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, суддя Конституційного Суду України;

ПОГРІБНИЙ Сергій Олексійович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, суддя Верховного Суду, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

САЙМОНС Вільям Бредфорд, доктор юридичних наук, почесний професор Лейденського університету (Лейден, Нідерланди);

ФЕДОРЧЕНКО Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

ЧЕХОВСЬКА Ірина Василівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Університету державної фіскальної служби України;

ШАКУН Василь Іванович, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України;

ШУМИЛО Микола Єгорович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, головний науковий співробітник Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України.

Журнал ухвалено до друку Вченою радою
Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України
29 травня 2025 р., протокол № 6

Науковий журнал «Нове українське право» зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення
(Рішення про реєстрацію суб'єктом у сфері друкованих медіа № 746 від 14.03.2024,
ідентифікатор медіа: R30-03473)
Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України
(вул. Пилипа Орлика, 3, м. Київ, 01024, e-mail: lawmaking@nas.gov.ua. Тел.: +38 (044) 253-34-19).
Періодичність видання: 6 разів на рік.
Мови розповсюдження: українська, англійська, польська, німецька, французька, іспанська, болгарська, румунська.

Наказом МОН України від 19.04.2021 № 420 (додаток 3) журнал включено до Категорії «Б»
Переліку наукових фахових видань України зі спеціальності D8 – Право
Офіційний сайт видання: www.newukrainianlaw.in.ua

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl

ISSN 2710-4818 (Print)
ISSN 2710-4826 (Online)

© Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України, 2025

УДК 347.191
DOI https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.8

УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ОСОБОЮ З ЧИСЛА СПАДКОЄМЦІВ ДО ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ

Вінтоняк Наталія Дмитрівна,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
Лабораторії корпоративного права
імені академіка Володимира Луця
Науково-дослідного інституту приватного
права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака
Національної академії правових наук України

Статтю присвячено дослідженню проблемних питань управління спадщиною – корпоративними правами особою з числа спадкоємців до прийняття спадщини у товариствах з обмеженою відповідальністю.

Відзначається, що закріплений законодавцем інститут має ряд прогалин при практичному застосуванні. В першу чергу, дискусійним є питання, кого із спадкоємців призначити управителем спадщиною – корпоративними правами, якщо до нотаріуса звертаються декілька спадкоємців для видачі свідоцтва на управління спадщиною – корпоративними правами. Зазвичай нотаріус надає можливість самостійно визначити спадкоємцям, кого з них призначити управителем спадщини – корпоративними правами або призначає того із спадкоємців, хто перший звернувся до нього із заявою. Однак законодавцем не визначено чіткого механізму дій нотаріуса у такому випадку.

У статті звертається також увага на те, що управитель спадщини – корпоративними правами має невизначений законодавцем статус та повноваження. Адже ЦК України (ст. 1285 ЦК України) містить загальну норму, що управитель спадщиною повинен здійснювати фактичні та юридичні дії на збереження спадкового майна. Відповідно виникає питання, якими саме повноваженнями наділений управитель спадщини – корпоративними правами та які рішення має право приймати, щоб їх можна розглядати через призму вказаної норми, а також чи має право управитель спадщини – корпоративними правами брати участь у загальних зборах учасників товариства.

Підсумовано, що чіткі повноваження управителя спадщини – корпоративними правами не визначені, однак на практиці останній приймає управлінські рішення протягом строку дії свідоцтва та бере участь у загальних зборах учасників товариства. Водночас судова практика свідчить, що прийняті рішення управителем спадщини – корпоративними правами доволі часто визнаються такими, що вчинені з перевищенням повноважень.

Ключові слова: *корпоративні права, управління, товариство з обмеженою відповідальністю, спадщина, управитель спадщиною, спадкоємці.*

Vintoniak Natalia. Management of corporate rights by a person from among the heirs before accepting inheritance

The article is devoted to studying problematic issues of inheritance management – corporate rights by a person from among the heirs before accepting the inheritance in limited liability companies.

It is noted that the institution established by the legislator has several gaps in practical application. First of all, the question of which of the heirs to appoint as the manager of the inheritance – corporate rights is debatable, if several heirs apply to the notary for issuing a certificate for the management of the inheritance – corporate rights. Typically, the notary allows the heirs to independently determine who among them will act as the manager of the inheritance – corporate rights – or appoints the first applicant. However, the legislation does not prescribe a clear mechanism for the notary's actions in such situations.

The article also draws attention to the fact that the manager of inheritance – corporate rights – has an undefined legal status and scope of authority under current legislation. After all, the Civil Code of Ukraine (Article 1285 of the Civil Code of Ukraine) contains a general rule that the inheritance manager must take actual and legal actions to preserve and protect the inherited property. Accordingly, the issue arises as to what specific powers the inheritance manager – corporate rights is endowed with and what decisions he has the right to make, so that they can be considered through the prism of the specified norm, as well as whether the inheritance manager – corporate rights has the right to participate in the general meeting of the company.

It is concluded that the specific powers of the manager of inheritance – corporate rights – are not clearly defined by law. Nevertheless, in practice, such a manager makes managerial decisions during the validity period of the certificate and participates in general meetings. At the same time, court practice shows that such decisions are often deemed to have been made in excess of the manager's authority.

Key words: *corporate rights, management, limited liability company, inheritance, inheritance manager, heirs.*

Між моментом відкриття спадщини та моментом прийняття спадщини проходить певний період часу, протягом якого спадкове майно потребує управління. Як зазначає Л. В. Сіщук до такого складу спадщини, що потребує управління, відносяться й корпоративні права, які належали на момент смерті спадкодавцю, адже такі об'єкти спадкування мають вартісний характер та потребують вчинення низки фактичних і юридичних дій для отримання матеріальних вигод як результату володіння ними [1, с. 96].

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 1285 ЦК України якщо у складі спадщини є майно, яке потребує утримання, догляду, вчинення інших фактичних чи юридичних дій для підтримання його в належному стані, нотаріус, а в населених пунктах, де немає нотаріуса, – відповідний орган місцевого самоврядування, у разі відсутності спадкоємців або виконавця заповіту укладають договір на управління спадщиною з іншою особою. Особа, яка управляє спадщиною, має право на вчинення будь-яких необхідних дій, спрямованих на збереження спадщини до з'явлення спадкоємців або до прийняття спадщини.

Згідно ст. 61 Закону України «Про нотаріат» якщо у складі спадщини є корпоративні права для управління ними, нотаріус, а в сільських населених пунктах – посадова особа органу місцевого самоврядування призначає управителя спадщини з числа спадкоємців або виконавців заповіту, а в разі їх відсутності – укладає договір на управління спадщиною з іншою особою. Тобто у випадку, якщо у складі спадщини є корпоративні права, то для управління ними, нотаріус за місцем відкриття спадщини призначає управителя спадщини з числа спадкоємців або виконавців заповіту на підставі свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами. Форма свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами затверджена Наказом Міністерства юстиції України «Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства» № 3253/5 від 22.12.2010 року.

Необхідною передумовою для отримання одним із спадкоємців свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини є звернення спадкоємців згідно ст. 1220, 1221 ЦК України для відкриття спадщини за останнім місцем проживання спадкодавця – учасника товариства. Повноваження управителя спадщини тривають до отримання свідоцтва про право на спадщину всіма спадкоємцями. Свідоцтво, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами підлягає обов'язковому поверненню до нотаріуса за місцем прийняття спадщини після припинення повноважень управителя спадщини.

В першу чергу, дискусійним є питання, кого із спадкоємців призначити управителем спадщини – корпоративними правами, якщо до нотаріуса звертаються декілька спадкоємців для видачі свідоцтва на управління спадщиною – корпоративними правами. Законодавцем не визначено чіткого механізму дій нотаріуса у такому випадку.

Нотаріальна практика свідчить про те, що нотаріус надає можливість самостійно

визначити спадкоємцям, кого з них призначити управителем спадщини або призначає того із спадкоємців, хто перший звернувся до нього із заявою. Проте як діяти у ситуації, коли одночасно декілька спадкоємців звертаються до нотаріуса з метою отримання свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами законодавством не визначено. На практиці нерідко трапляються випадки, коли нотаріус вимагає згоди інших спадкоємців на призначення управителя спадщини – корпоративними правами одного з них, хоч такої вимоги законодавцем не встановлено.

У справі № 478/741/22 [2] про визнання незаконним та скасування свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами, позивачка, як одна із спадкоємців зазначила, що не давала згоди на призначення іншої спадкоємиці управителем спадщини –корпоративними правами. Суд розглядаючи справу зазначив, що «*чинним законодавством України не передбачено обов'язку нотаріуса отримувати дозвіл кожного зі спадкоємців при призначенні управителя спадщиною. Тому судом встановлено, що приватним нотаріусом вчинені законні дії згідно чинного законодавства за заявою спадкоємця про призначення його управителем спадщиною*».

Наступним питанням, яке потребує належного правового регулювання є те, що особа з числа спадкоємців, яку призначають управителем спадщини – корпоративними правами має невизначений законодавцем статус та повноваження. Адже ЦК України (ст. 1285) містить загальну норму, що управитель спадщиною повинен здійснювати фактичні та юридичні дії на збереження спадщини. Відповідно виникає питання, якими саме повноваженнями наділений управитель спадщиною – корпоративними правами та які рішення має право приймати, щоб їх можна розглядати через призму «будь-яких необхідних дій, спрямованих на збереження та охорону спадкового майна». Чи наділений управитель спадщиною – корпоративними правами такими ж повноваженнями, як і учасник ТОВ? Чи має право брати участь у загальних зборах ТОВ? На практиці з цього приводу спори набувають все більшого поширення.

Наприклад, щодо прийняття рішень на загальних зборах учасників управителем спадщини, то на розгляді Міністерства юстиції України перебувала скарга від 10.10.2023 року щодо зміни керівника ТОВ, де участь у загальних зборах брав управитель спадщиною. У ході розгляду скарги одного з учасників ТОВ було встановлено, що для проведення оскаржуваної реєстраційної дії державному реєстратору було подано протокол загальних зборів учасників, на яких був присутній управитель спадщиною – корпоративними правами (частка у статутному капіталі становить 59 %), які належали померлому учаснику товариства.

З матеріалів реєстраційної справи випливає, що скаржниця, як учасниця товариства, яка володіє часткою у розмірі 41 % статутного капіталу товариства, вважає протиправною та просить скасувати реєстраційну дію, внаслідок якої було змінено керівника. В обґрунтування своїх вимог зазначає, що одним із спадкоємців померлого учасника, який володіє часткою у розмірі 59 % статутного капіталу товариства, на підставі свідоцтва на управління спадщиною було змінено керівника товариства. Зазначала, що відповідно до поданого державному реєстратору протоколу, рішення з питань порядку денного приймалось не учасником товариства, а іншою особою, тобто управителем спадщиною – корпоративними правами.

Згідно з Висновком центральної колегії Міністерства юстиції України з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції від 13.11.2023 року [3] в задоволенні скарги відмовлено. Відмова обґрунтована тим, що відповідно до ч. 4, 5 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в ЄДР, у тому числі зміни керівника подано рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про зміни, що вносяться до ЄДР та примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що засвідчує повноваження особи, а саме державному реєстратору було подано

нотаріально засвідчену копію свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами. Колегія зазначає, що державний реєстратор, у силу наявних у нього повноважень, не надає оцінку обставинам, які передували підготовці документів, що подаються для державної реєстрації, а лише перевіряє їх відповідність законодавству.

По цій же справі позивачкою, як учасником ТОВ подано позов про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників товариства. У вчиненні таких дій позивачка вбачає перевищення повноважень управителя спадковим майном, порушення вимог чинного законодавства та своїх корпоративних прав.

Рішенням Господарського суду Черкаської області від 29 липня 2024 року (справа № 925/648/24) [4] позов задоволено повністю. Вирішено визнати недійсними рішення ТОВ та скасувати державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу щодо зміни керівника. Рішення суду обґрунтоване тим, що «*імперативними нормами і положеннями статуту визначено, що право скликання загальних зборів учасників ТОВ належить лише учаснику цього товариства. У нотаріальному свідоцтві обсяг та межі повноважень особи, як управителя спадщиною – корпоративними правами, взагалі не визначені, в той же час вони і спеціально не обмежені нотаріусом в частині вчинення певних дій.*

Суд вважає, що оскільки чинним законодавством встановлено обсяг прав особи, як учасника товариства, то права управителя спадковим майном ніяким чином не можуть співпадати із правами, якими володіє лише учасник товариства. Не будучи учасником ТОВ, спадкоємиця не може особисто реалізувати ті права, які належать виключно учасникам товариства згідно закону та статуту».

Зазначене свідчить, що державні реєстратори здійснюють державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в ЄДР на підставі рішення загальних зборів учасників товариства, участь в яких бере управитель спадщиною – корпоративними правами та свідоцтва, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правами. Тобто такі документи визнають належними відповідно до ч. 4, 5 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Однак, суди доволі часто приймають рішення про визнання недійсним рішення та скасування державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу з підстав, що управитель спадщиною – корпоративними правами не має права брати участь у загальних зборах, оскільки не є учасником товариства.

Крім того, розглядаючи вказаний вище спір, суд зазначив, що «*в даному випадку прийняття рішення особою, яка діє як представник спадкоємців (майбутніх учасників ТОВ), про призначення себе директором ТОВ, суперечить вимогам ст. 238 ЦК України (закладеним у ній загальним принципам регулювання суспільних відносин), згідно з ч. 3 якої представник не може вчиняти правочин від імені особи, яку він представляє, у своїх інтересах або в інтересах іншої особи, представником якої він одночасно є, за винятком комерційного представництва, а також щодо інших осіб, встановлених законом.*

Суд вважає, що такого порушення не було б, якби спадкодавець був єдиним учасником та одночасно з цим директором товариства, а особа, яка призначена управителем спадщиною – корпоративними правами при цьому реалізовувала б свої права та інтереси прямого спадкоємця і управителя спадщини».

Постановою Північного апеляційного суду від 02 грудня 2024 року [5] у згаданій вище справі Рішення Господарського суду Черкаської області залишено без змін. Колегія наголошує, що «*права управителя спадковим майном автоматично не ототожнюються із правами, якими, відповідно до чинного законодавства та статуту товариства володіє лише учасник цього товариства*».

В іншій справі, що перебувала на розгляді Міністерства юстиції України, скаржниця (попередній керівник та представник товариства, а також матір померлого учасника товариства, який володів часткою у розмірі 100% статутного капіталу товариства) вважає протиправною та просить скасувати оскаржувану реєстраційну дію також щодо зміни керівника. В обґрунту-

вання своїх вимог зазначає, що приватним нотаріусом безпідставно видано свідоцтво на управління спадщиною – корпоративними правами у товаристві, внаслідок чого було незаконно змінено керівника товариства.

Згідно з Висновом центральної колегії Міністерства юстиції України з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції від 13.11.2023 року [6] в задоволенні скарги відмовлено.

Надалі скаржниця звернулася до суду з позовом про визнання недійсним рішення учасника товариства, визнання недійсним наказу про звільнення та поновлення на посаді. Рішенням Господарського суду Івано-Франківської області від 12 червня 2024 року (справа № 909/56/24) [7] позов задоволено повністю. Рішення мотивоване тим, що «*управитель спадщиною – корпоративними правами має право на вчинення дій, які спрямовані на збереження належного майнового стану товариства. Так, управитель повинен призначити виконавчий орган товариства, якщо його єдиний засновник, який помер, був одночасно директором. Або якщо директор товариства вчиняє дії (або має місце бездіяльність), які можуть негативно вплинути на майновий стан товариства і, відповідно, на вартість спадкового майна. Ухвалення управителем рішення про припинення повноважень позивачки як директора товариства при відсутності належних підстав для цього вчинено в порушення приписів ст. 1285 ЦК України, поза межами його повноважень*».

У даному випадку суд не заперечив того, що управитель спадщиною – корпоративними правами не має права приймати рішення щодо зміни керівника (як у вищезгаданій справі), однак наголосив на тому, що таке рішення управитель спадщиною може прийняти у двох випадках: 1) якщо його єдиний засновник, який помер, був одночасно директором; 2) якщо діючий директор товариства вчиняє дії, які можуть негативно вплинути на майновий стан товариства.

Західний апеляційний господарський суд Постановою від 05 лютого 2025 року [8] апеляційну скаргу залишив без задоволення, а Рішення суду першої інстанції без змін, при цьому зазначивши, що «*повноваження управителя спадщиною – корпоративними правами є обмеженими, оскільки поняття управителя не ідентичне засновнику / учаснику товариства, який наділений широким колом прав та обов'язків*».

Варто відзначити, що попри те, що чіткі повноваження управителя спадщиною – корпоративними правами не визначені, на практиці останній бере учать у загальних зборах та приймає ряд управлінських рішень. Однак як свідчить судова практика, такі рішення управителя спадщиною – корпоративними правами можуть бути визнані такими, що вчинені з перевищенням повноважень. Вказане підтверджує про необхідність усунення існуючих прогалин законодавства шляхом закріплення чітких положень механізму управління спадщиною – корпоративними правами одним із спадкоємців до прийняття спадщини.

У науковій літературі існує думка про необхідність закріплення у законодавстві приписів, що до моменту видачі свідоцтва про право на спадщину та оформлення спадкових прав, участь у загальних зборах в інтересах спадкоємців бере управитель спадщини. Управитель спадщини, однак, за загальним правилом, не повинен наділятися розпорядчими правами щодо відчуження часток (акцій) у статутному капіталі спадкоємців [9, с. 102]. С. Д. Гринько та М. І. Ромась, досліджуючи правове регулювання договору управління спадщиною зазначають, що управитель не може відчужувати спадкове майно, яким управляє, оскільки його повноваження полягають лише у забезпеченні догляду та його збереження для подальшого передання іншим особам з метою завершити процес спадкування [10, с. 319].

І. В. Спасибо-Фатєєва зазначає, що нормою 61 Закону України «Про нотаріат» породжена колізія, оскільки відповідно до ч. 2 ст. 33 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» учасники товариства беруть участь у загальних зборах учасників особисто або через своїх представників. Тож у цій статті не йдеться про можливість участі в загальних зборах управителя

спадщини, який, звісно, представником не є, оскільки управитель вчиняє дії від власного імені, на відміну від представника. Та й іншого бути не може, оскільки учасник вже помер і від його імені вчиняти дії не можна, а спадкоємці ще не успадкували частку, тому і від їх імені управитель не виступає. Утім, він має діяти в їхніх інтересах, але це не порушує засад представництва і не робить його представником [11, с. 125].

Інститут управителя спадщини – корпоративними правами спрямований на те, щоб протягом періоду часу, який триває між моментом відкриття спадщини та моментом прийняття спадщини, товариство мало можливість продовжити господарську діяльність та запобігти економічним збиткам. Тому з метою ефективного управління законодавцю необхідно усунути існуючі прогалини та забезпечити належне правове регулювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сіщук Л. В. Управління корпоративними правами до прийняття спадщини. Приватне право і підприємництво. 2018. Вип. 18. С. 95–100.

2. Рішення Казанківського районного суду Миколаївської області від 22 листопада 2022 року, справа № 478/741/22. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/107612328.

3. Висновок центральної колегії Міністерства юстиції України з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції від 13.11.2023 року. URL: https://minjust.gov.ua/files/general/2023/12/06/20231206111007-12.pdf?fbclid=IwY2xjawJeQ9NleHRuA2FlbQIxMAABHkBeeqE2j_ZxppHselx1r2m9Nqy1kUz-TdaZy4aRwju_-am85O-iYv8Gi25W_aem_TFMyKwSRqWdi0hFYHIYZ8A.

4. Рішення Господарського суду Черкаської області від 29 липня 2024 року, справа № 925/648/24. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/120828603.

5. Постанова Північного апеляційного господарського суду від 02 грудня 2024 року, справа № 925/648/24. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/123871586.

6. Висновок центральної колегії Міністерства юстиції України з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції від 13.11.2023 року. URL: https://minjust.gov.ua/files/general/2023/12/22/20231222101450-66.pdf?fbclid=IwY2xjawJfNf1leHRuA2FlbQIxMAABHnWlO0t_EztknunIovNb1_OwkPlW5o18gpXbOcA7nJ97wK1vgsdbTxDA-aPl_aem_93VSTFfqTloHfONrXEbqwA.

7. Рішення Господарського суду Івано-Франківської області від 12 червня 2024 року, справа № 909/56/24. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/119895398.

8. Постанова Західного апеляційного господарського суду від 05 лютого 2025 року, справа № 909/56/24. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/125222341.

9. Дерев'янко Д. С. Охорона та захист корпоративних прав нотаріусом за цивільним законодавством України: дис. … доктора філософії за спеціальністю 081 (Право). Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ України. 2022. 195 с.

10. Гринько С. Д., Ромась М. І. Договір управління спадщиною в Україні та в країнах Європейського Союзу: порівняльно-правовий аспект. *Наукові записки. Серія: Право.* № 16. 2024. С. 318–333.

11. Спасибо-Фатєєва І. В. Проблеми на перетині корпоративних та спадкових правовідносин: як і що спадкується після смерті учасника товариства з обмеженою відповідальністю? *Право України*. 2023. № 9. С. 115–127.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВО

Випуск 2

Коректура • Ірина Миколаївна Чудеснова

Комп’ютерна верстка • Вікторія Борисівна Гайдабрус

Підписано до друку: 30.05.2025.
Формат 60×84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 33,02. Замов. № 0625/441. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
вул. Інглезі, 6/1, м. Одеса, 65101
Тел. +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.